

mgr Elwira Paśnik
mgr Anna Dragan
mgr Angelika Maciąg

Program edukacyjny dla pacjentów z założonym portem naczyniowym

Kompleksowy przewodnik
dla pacjentów i ich opiekunów

CENTRUM ONKOLOGII
ZIEMI LUBELSKIEJ
IM. ŚW. JANA Z DUKLI

Lublin, 2026

Program realizowany jest:

- przed założeniem portu naczyniowego
- w dniu zabiegu implantacji portu
- po zabiegu implantacji, przed wypisem ze szpitala
- w razie potrzeby w trakcie dalszego leczenia.

Wprowadzenie

Port naczyniowy jest to niewielkie urządzenie umieszczane pod skórą, które umożliwia bezpieczne i wygodne podawanie leków dożylnych (np. chemioterapii), pobieranie krwi, podawania preparatów krwiozastępczych, leków przeciwbólowych, prowadzenia żywienia pozajelitowego. Jest wykorzystywany u pacjentów, którzy wymagają długotrwałego leczenia.

Prawidłowa wiedza pacjentów oraz ich rodzin pozwala uniknąć powikłań związanych z portem naczyniowym oraz zwiększa komfort leczenia.

Cel programu edukacyjnego

Celem edukacji jest:

- przygotowanie pacjenta do zabiegu implantacji portu naczyniowego,
- objaśnienie w jaki sposób działa port naczyniowy,
- nauczenie zasad bezpiecznego korzystania z portu naczyniowego,
- wskazanie na jakie objawy należy zwracać szczególną uwagę,
- zmniejszenie stresu oraz obaw związanych z zabiegiem.

Zakres programu edukacyjnego:

- czym jest port naczyniowy,
- przygotowanie do zabiegu,
- postępowanie po zabiegu,
- zasady użytkowania portu,
- możliwe powikłania- na co zwracać uwagę,
- życie codzienne z portem.

Metody realizacji programu:

- edukacja indywidualna przeprowadzana w formie pogadanki edukacyjnej,
- broszury oraz instrukcje dotyczące portu naczyniowego,
- dane kontaktowe do pielęgniarek oraz lekarzy oddziału.

Edukacja pacjenta z wszczepionym portem naczyniowym

1. Czym jest port naczyniowy

Port naczyniowy, określany również mianem portu centralnego, jest to mały zbiorniczek wykonany z biokompatybilnych materiałów. Port jest chirurgicznie wszczepiany pod skórę, zazwyczaj w okolicy klatki piersiowej. Składa się z komory umieszczonej pod skórą oraz z cewnika umieszczonego w żyłę. Jest niewidoczny pod ubraniem. W celu korzystania z portu stosuje się specjalną igłę- igłę Hubera.

2. Przygotowanie do zabiegu

Zabieg wykonywany jest w znieczuleniu miejscowym. Należy poinformować personel medyczny na temat alergii, chorób przewlekłych oraz stosowanych leków.

Przed zabiegiem należy koniecznie przerwać stosowanie takich leków jak:

- Aspiryn
- witamina E
- leki przeciwzakrzepowe (antykoagulanty)
- insulina lub inne leki na cukrzycę

Należy postępować zgodnie z zaleceniami lekarza oraz pielęgniarki.

3. Postępowanie po zabiegu

- Przez kilka dni po zabiegu, w miejscu wszczepienia portu może występować ból, obrzęk oraz zasinienie.
- Należy dbać o czystość i suchość miejsca wszczepiania portu.
- Przez kilka dni po zabiegu należy unikać intensywnego wysiłku fizycznego.
- W przypadku wystąpienia niepokojących objawów należy poinformować personel medyczny.

4. Zasady użytkowania portu

- Port obsługuje wyłącznie przeszkolony personel medyczny.
- W celu nakłucia portu wykorzystywana jest specjalna igła - igła Hubera.
- W przypadku, gdy port naczyniowy nie jest używany, należy przepłukiwać port co 3 miesiące. Przepłukiwanie wykonuje tylko przeszkolony personel medyczny.

5. Możliwe powikłania - na co zwrócić uwagę

Należy skontaktować się z pielęgniarką, lekarzem prowadzącym lub udać się do Izby Przyjęć COZL w przypadku wystąpienia takich objawów jak:

- zaczerwienienie
- ból
- obrzęk
- wyciek w miejscu portu
- gorączka lub dreszcze
- trudności w podawaniu leków przez port
- ból w okolicy szyi, barku lub klatki piersiowej

Powikłaniami związanymi z portem mogą być:

- zakażenie portu- objawia się zaczerwienieniem skóry, bólem, wysoką temperaturą ciała oraz występowaniem wydzieliny ropnej
- zakrzepica- obrzęk kończyny, zasinienie oraz ból w okolicy portu
- uszkodzenie portu bądź cewnika- obrzęk, wyciek płynu oraz trudności w przepływie
- zator portu- utrudnione podawanie leków, obrzęk kończyny, opór podczas przepłukiwania
- przemieszczenie portu - wyczuwalna zmiana położenia

W przypadku wystąpienia krwawienia z portu należy ucisnąć miejsce krwawienia, założyć jałowy opatrunek oraz skontaktować się z lekarzem lub udać się na Izbę Przyjęć COZL.

6. Życie codzienne z portem

- Port nie wymaga specjalnej codziennej pielęgnacji, gdy nie jest używany
- Miejsce założenia portu należy obserwować pod kątem obrzęku, zaczerwienienia, bolesności lub wysięku
- Nie należy samodzielnie zakładać igły do portu
- Należy unikać aktywności fizycznych, które mogą przeciążyć kończynę od strony założenia portu
- Należy unikać ucisku oraz urazów w miejscu portu
- Należy dbać o higienę ciała w okolicy miejsca założenia portu naczyniowego
- Należy pamiętać o informowaniu personelu medycznego o posiadaniu portu naczyniowego

W przypadku wystąpienia niepokojących objawów należy skontaktować się z personelem medycznym II Oddziału Onkologii i Immunologii Klinicznej z Chemioterapią Dzienną:

gabinet lekarski- 81 454 1233/1241
gabinet lekarza dyżurnego- 81 454 1236
punkty pielęgniarskie- 81 454 1235/1237

**CENTRUM ONKOLOGII
ZIEMI LUBELSKIEJ
IM. ŚW. JANA Z DUKLI**

Lublin, ul. Jaczewskiego 7